

Initiatiefwet – Energieonafhankelijkheid

Silvio Erkens

De oorlog in Oekraïne maakt op pijnlijke manier duidelijk dat we te afhankelijk zijn geworden van Russisch gas. Deze afhankelijkheid heeft ons kwetsbaar gemaakt en onderstreept daarmee het belang van een meer onafhankelijke energievoorziening. De laatste jaren heeft Nederland voor haar energievoorziening grootschalig geleund op import uit vaak onvrije landen. Hierdoor is ons energiesysteem niet weerbaar voor crises of geopolitieke verschuivingen. Terwijl een betaalbare en betrouwbare energievoorziening cruciaal is voor onze economie en maatschappij. Met deze initiatiefwet wil de VVD voorkomen dat eenzelfde situatie in de toekomst nog eens ontstaat én daarin gaan we als Nederland weer meer energie-onafhankelijk worden.

Met de initiatiefwet voor energieonafhankelijkheid wil de VVD ervoor zorgen dat we tijdig de juiste lessen uit deze energiecrisis trekken. We gaan ervoor zorgen dat Nederland weer meer energie-onafhankelijk wordt en krijgen daarmee weer grip op onze eigen energievoorziening. We gaan sturen op het creëren van een robuuste en betrouwbare energievoorziening in Nederland. Op deze manier maken we onszelf minder kwetsbaar voor chantage vanuit onvrije landen én we zorgen ervoor dat op termijn energie weer betaalbaar wordt en blijft doordat we onszelf minder afhankelijk maken voor externe schokken. In het verleden stuurde we enkel op kosteneffectiviteit en steeds meer ook duurzaamheid in onze energiemix. Kosteneffectiviteit werd puur op de korte termijn afgewogen; Russisch gas was net iets goedkoper dan gas winnen op onze eigen Noordzee. Door ook leveringszekerheid en nationale productie een zwaarder gewicht toe te kennen in de beleidscyclus (naast kosteneffectiviteit en duurzaamheid) zal onze energiemix er in de toekomst weer meer Nederlands gaan uitzien.

Inhoudelijk gaan we sturen op vijf inhoudelijk pijlers waarop de energieveiligheidswet gestoeld gaat worden.

1. Nationale productie

Onze nationale energieproductie moet worden versterkt zodat Nederland meer zelfvoorzienend wordt. Dit betekent dat er wordt gekozen voor nationale productie, ook als import net wat goedkoper zou zijn (bv. gaswinning op de Noordzee of waterstof in de Eemshaven). Op deze manier creëren we zekerheid en maken we onszelf minder kwetsbaar van externe schokken en geopolitiek.

2. Diversificatie van energiebronnen

Bij het vergroten van onze nationale energieproductie moet worden ingezet op verschillende energiebronnen. Door diversificatie wordt ons energiesysteem weerbaar. Indien een energiebron uitvalt of door omstandigheden niet beschikbaar is, kan op deze manier de productie worden opgevangen met andere energiebronnen. We zien immers dat Frankrijk nu een probleem heeft door een overmatige afhankelijkheid van kernenergie, terwijl Duitsland een probleem heeft door enkel op wind en zon in te zetten. Overmatige afhankelijkheid van één energiebron maakt kwetsbaar.

3. Diversificatie van import

Naast een eigen productie zal er voor sommige energiebronnen import uit andere landen nodig blijven als sluitstuk. Hierbij is het van belang om voornamelijk in te zetten op bevriende (waar

mogelijke regionale) landen. Dit kan bijvoorbeeld via langetermijncontracten (denk aan aardgas uit Noorwegen). In de enkele gevallen waar dit niet mogelijk is, zetten we in op forse diversificatie tussen landen waarbij we ook proberen strategische belangen te nemen in de benodigde exportfaciliteiten om eenzijdige afhankelijkheid te voorkomen in deze energierelaties.

4. Strategische reserves

Om in de toekomst eventuele schaarste of uitval van energiebronnen op te kunnen vangen, moet Nederland strategische reserves aanleggen van de belangrijkste energiebronnen zoals we dat nu ook al doen voor olie. Zo wordt onze leveringszekerheid veiliggesteld en kunnen prijsschokken worden gedempt.

5. Indirecte afhankelijkheden in de waardeketen

Ook verderop in de waardeketen kunnen zich afhankelijkheden voordoen. Het is van belang om hier zicht op te hebben zodat ook indirecte afhankelijkheid kan worden voorkomen. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van lithium of de herkomst van zonnepanelen. Deze grondstoffen en productie zijn cruciaal voor het toekomstige energiesysteem, maar worden veelal geproduceerd in onvrije landen.

Deze vijf pijlers zullen worden vertaald naar verschillende doelen die wettelijk worden vastgelegd. Op het gebied van nationale productie komt er een algeheel streefdoel voor hoeveel % van onze energievoorziening op eigen bodem plaatsvindt. De exacte invulling tussen energiebronnen blijft aan de regering en relevante experts zodat ook tussentijds bijgestuurd kan worden. Doelen zijn echter wel noodzakelijk zodat het beleid kan worden getoetst en de vooruitgang kan worden gemonitord. In het verleden gebeurde dit immers onvoldoende. De energieveiligheidswet zal qua vormgeving lijken op de klimaatwet waarbij er naast doelstellingen met name ingegaan gaat worden op de benodigde beleidscyclus en verdeling van verantwoordelijkheden op dit thema.

De monitoring zal plaatsvinden in een jaarlijkse beleidscyclus. Hierbij moet worden aangesloten op de huidige KEV-cyclus waarbij het energiebeleid stevig versterkt wordt. De KEV draait immers om het klimaat én energiebeleid. Door aan te sluiten bij de KEV zorgen we voor integrale en transparante afwegingen over het inrichten van de energiemix en hoe dat raakt aan het klimaatbeleid. Keuzes die op deze beleidsterreinen worden gemaakt, over bijvoorbeeld nationale productie of import, raken immers direct aan elkaar en dienen daarom gelijktijdig te worden gemaakt.

De beleidscyclus en bijbehorende monitoring zal worden uitgevoerd door een Energieraad. De Energieraad is een onafhankelijke instantie met als hoofddoel de energieveiligheid van Nederland te versterken. Voor het oprichten van de instantie beoogt de wet om de Mijnraad om te zetten naar een Energieraad. De Energieraad zal jaarlijks een onderzoek uitbrengen over de robuust- en betrouwbaarheid van ons energiesysteem op basis van de wettelijk vastgestelde doelen. Dit zal dus gelijktijdig plaatsvinden met de klimaatcyclus waarbij aansluiting gezocht wordt waar mogelijk (bv. bij kwantitatieve monitoring in de KEV). Veel informatie over de robuust- en betrouwbaarheid van ons energiesysteem wordt al vergaard door instanties als Tennet, Gasunie, PBL of CBS. Gebaseerd op dit onderzoek zal de raad een advies uitbrengen over hoe het kabinet de Nederlandse energie-onafhankelijkheid kan vergroten. De Energieraad kan zelf niet ingrijpen in het beleid, maar kan wel

ongevraagd advies geven wanneer ze nieuwe risico's ziet ontstaan of andere onwenselijke situaties. Dit betekent dat de Energieraad in staat wordt gesteld om onafhankelijk onderzoek te doen naar de thema's die zij relevant acht en waar politiek en maatschappelijk behoefte aan is.